

FÔRING AV VALPER av store raser

Det tar tid å avlive myter - og det tar tid før dokumenterte sannheter blir til allmenn kunnskap. Dette gjelder for fôring av valper og spesielt for fôring av valper av store raser.

Tekst: William Bredal, dyrlege • Foto: iStock

Forskningen og dokumentasjonen av de ernæringsmessige behovene til valper i vekst har vært kjent i noen år, allikevel møter man fortsatt forestillinger omkring dette daglig som hører fortiden til. Men tenker man etter, er det heller ikke så merkelig. Alt tar tid, og det er ikke lenger tilbake i tid enn i 1997 - 20 år siden (en generasjon) – at de første fullfôrene spesielt tilpasset behovene valper av store raser ble lansert og allment tilgjengelige i Norge og resten av verden. Innenfor fagkretsene ble dette ansett som en av de aller største nyvinningene og fremskrittene innenfor hundeernæring!

Alle som har eller anskaffer seg en hund

av stor rase (kroppsvekt som voksen over 25 kg) kjenner til at disse rasene ofte har en viss genetisk predisposisjon til ledd- og skjelettproblemer. Mange av disse problemene som hofteladdsdysplasi og osteochondroses, kan påvirkes av fôringen under valpeperioden der tilveksten er enorm¹. I denne perioden er det derfor ekstra viktig å sørge for nøyaktig tilpasset ernæring. Det kan bidra til at man helt unngår utviklingen av disse problemene, eller til at omfanget reduseres eller utsettes i tid.

Det er tre ernæringsmessige faktorer under valpeperioden som man kjenner til som øker risikoen for utvikling av ledd- og skjelettproblemer:

1) Overskudd av kalorier og hurtig vekst

Valper omsetter overskudd av kalorier til hurtigere vekst, innen det omgjøres til fett. Det innebærer at en svakt overvektig valp allerede er i ferd med å vokse for fort, faretruende fort med tanke på eventuelt fremtidige ledd- og skjelettproblemer som den kan være genetisk disponert for. Multiple studier har vist at restriksjoner av kalorier i voksende valper av store raser og gigant raser reduserer risikoen for hofteladdsdysplasi, osteochondrose og osteoartritter som voksen. Valpens størrelse som utvokst påvirkes ikke, da det er genetisk bestemt, men tiden det tar å oppnå dette påvirkes av fôringen. Oppnås dette for raskt klarer ikke ledd- og skjelettutviklingen

å henge med, med økt fare for problemer.

2) Overskudd av kalsium

I de første seks månedene av sitt liv er ikke valper i stand til å regulere sitt kalsiumopptak fra tarmen. Dette er hensiktsmessig da det bl.a. i denne perioden skal utvikles blivende tenner, som er av avgjørende betydning for en kjøtteter som hunden. Deretter kommer en periode der valpen blir mer og mer i stand til å regulere sitt kalsiumopptak, inntil den som voksen er i stand til det. Men innen dette skjer vil all overskuddskalsium i valpens diett lett bli tatt opp og føre til unormal vekst i ledd og bein og senere problemer som voksen.

Valpefôr til valper av store raser er derfor nøye tilpasset med hensyn til kalsiumnivå, og ligger lavere enn i valpefôr til valper av små eller mellomstore raser. Kalsiumnivået skal sikre at behovene til tilvekst dekkes men at overskudd som fører til unormal ledd- og beinvekst unngås. Gis kalsiumtilskudd i tillegg til et allerede kalsiumtilpasset valpefôr for valper av store raser fører det til kalsiumoverskudd i den kritiske tilvekstperioden og potensielle senere ledd- og skjelettproblemer som voksen. Likeledes kan et bytte til voksefôr under valpens vekstperiode øke risikoen for ledd- og skjelettproblemer. Dette fordi voksefôr inneholder mer kalsium enn valpefôret til valper av store raser.

3) Dietter som ikke er komplette eller balanserte

Alle valpefôrene som omsettes som helfôr (det står på posene) er forpliktet til å inneholde alle næringsstoffene som den voksende valpen har behov for, det er dette som menes med et komplett fôr. Videre skal disse næringsstoffene finnes i mengder som valpen har behov for, det er dette som menes med et balansert fôr. Fôrmerkene skiller seg en del på dette siste punktet – noen merker sikrer at næringsstoffene finnes i minimumsmengder, mens andre merker tilfører større mengder av næringsstoffene (det gjør disse fôrene mer kostbare) som man mener er mer optimalt for den voksende valpen. Dersom man vil lese mer om de ernæringsmessige behovene til valper (og hunder) anbefales 'Nutritional Guidelines' utgitt av Fediaf (se bilde).

Valp av stor rase trenger en rolig og jevn tilvekst. Foto: Vibeke Brath

Eksempler på fôr som ikke er helfôr er; alle fôr som ikke er merket 'helfôr', mange hjemmelagde fôr, og helfôr som blir kraftig supplert med matrester eller godbiter. Med kraftig i denne sammenhengen menes at matrester og godbiter utgjør 10 %, eller mer av kostholdet. Hvorfor hjemmelagde fôr nevnes spesielt er fordi dette er en økende trend og fordi undersøkelser har vist at veldig mange av oppskriftene på hjemmelagde fôr som finnes på online-kilder, i hundebilder og –bøker ikke er balanserte, noen er sågar ikke en gang komplette. For en voksende valp av stor rase som er under utvikling vil konsekvensene av en slik utfôring kunne være betydelige og påvirke resten av dens liv.

Videre er det grunn til å nevne noen ord om råfôring som også er en økende trend. På et generelt grunnlag er det knyttet skepsis til bruk av slike fôr til voksende valper, enten de er hjemmelagde eller kommersielle. Flere undersøkelser har vist at de ofte inneholder for mye av noen næringsstoffer og for lite av andre – med de konsekvensene dette kan ha for den voksende valpens senere liv. I tillegg kommer kontaminering og risikoen for smitte med sykdomsfremkallende bakterier som ikke er gunstig for valpens immunsystem som er under utvikling. I en undersøkelse fra det svenske Veterinærinstituttet i 2015 ble kommersielle råfôr testet og i samtlige

39 prøver ble det påvist tarmbakterien *E. coli* og videre ble det påvist antibiotikaresistente *E.coli* i 23 % av prøvene².

Hvordan fôre en valp av store raser riktig?

Målsetningen med fôringen av en valp av stor rase er å få til en rolig og jevn tilvekst, og unngå overvekt. Bruk av velrennomerte fôrmerker som har dokumenterte og spesielt tilpassede produkter til valper av store raser er å anbefale. Disse er spesielt tilpasset med hensyn til kalorier eller energimengde som sikrer en sakte og jevn tilvekst, og de har kalsiumnivåer som sikrer valpens behov og unngår problemene som kan oppstå ved overskudd av kalsium.

Men selv disse fôrene kan føre til problemer om de doseres feil. Gir man for mye av en spesial tilpasset diett vil de samme problemene kunne oppstå som når man gir en ikke-tilpasset diett. Alle individer er forskjellige også hunder, og de daglige behovene avhenger også av aktivitetsnivået. Derfor er det viktig å ta utgangspunkt i fôringsveiledning til det enkelte produkt, som er satt opp som en tabell på posen og som tar hensyn til dyrets alder og vekt. Fôringsmengden per dag er gjerne angitt som et intervall. Det anbefales å ta utgangspunkt i den laveste mengden i intervallet, men at man har i mente at dette er en gjennomsnittlig anbefal- ▶

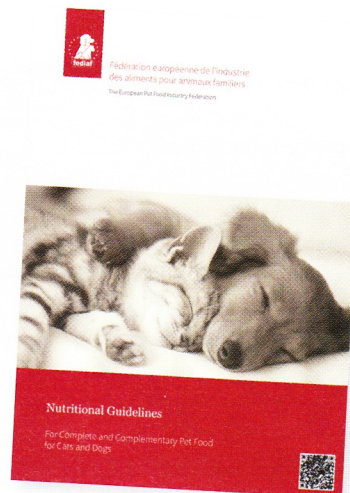
ing og eventuelt øker mengden innenfor intervallet etter behov.

Behovet bedømmes gjennom vurdering av valpens hold og tilstand og har som siktemål å unngå at valpen blir overvektig. Dette gjøres gjennom å benytte en 5- eller 9-punkts Body Condition Score (BCS). Se ³ for nærmere beskrivelse av BCS og dens bruk. Benyttes en 5-punkts BCS er det ønskelig at valpen ligger på 2,5 og benyttes en 9-punkts BCS er det ønskelig at valpen ligger på 4. Det er normalt at valper vokser i faser og har perioder med mindre tilvekst, derfor bør fôringsmengden tilpasses jevnlig for å holde en optimal BCS. Gir man valpen to måltider

per dag skal halve fôrmengden gis ved hvert måltid og gjerne med 12 timers intervall.

Når en valp av stor rase er utvokst, ved 12 – 18 måneders alder¹, går man over til et voksenfôr der man fortsatt ønsker å passe på BCS. Å holde hunden slank og i form og unngå overvekt gjennom hele livet har vist seg å ha store helsemessige gevinster, som reduksjon av risikoen for mange alvorlige sykdommer og f.eks. mindre smerter ved ledd- og skjelettproblemer i tillegg til betydelig forlenget levetid⁴. ■

2017 utgaven av de ernæringsmessige behovene til hund og katt på 101 sider, kan fritt lastes ned fra hjemmesidene til Fediaf (www.fediaf.org). Det er behovene angitt i dette dokumentet som alle forprodusentene i Europa må forholde seg til ved produksjon av hunde- og kattefôr.

Fire myter som er gjengangere med hensyn til fôring av valper av store raser.

Myte	Fakta
Økt proteinmengde øker risikoen for skjelett- og leddproblemer	Proteinmengden har ingen innvirkning på utvikling av skjelett- og leddproblemer
C-vitamintilskudd reduserer risikoen for skjelett- og leddproblemer	C-vitamintilskudd har ingen betydning for valper
Kalsiumtilskudd reduserer risikoen for skjelett- og leddproblemer	Kalsiumtilskudd kan øke risikoen for skjelett- og leddproblemer
Bytte til voksenfôr under valpens vekstperiode reduserer risikoen for skjelett- og leddproblemer	Bytte til voksenfôr under valpens vekstperiode kan øke risikoen for skjelett- og leddproblemer

Litteratur:

Oversiktsartiklene:

1. Hawthorn AJ et al. Body-weight changes during growth in puppies of different breeds. *Journal of Nutrition* 2004, 134: 2227S-2020S.
2. Nilsson O. Hygiene quality and presence of ESBL-producing *Escherichia coli* in raw food diets for dogs. *Infection Ecology and Epidemiology* 2015, 5: 28758.

3. Aamodt MF et al. Forekomst av overvekt og faktorer som på virker hold hos norske hunder. *Norsk veterinærtidsskrift* 2013, 9: 543-52.
4. Adams VJ et al. Exceptional longevity and potential determinants of successful ageing in a cohort of 39 Labrador retrievers: results of a prospective longitudinal study. *Acta Veterinaria Scandinavica* 2016, 58: 29.

FORHANDLERE ØNSKES

– KVALITET TIL FORNUFTIG PRIS –

PETLINE AS - omtanke og trygghet
www.petline.no post@petline.no

